

INVESTIȚIILE STRĂINE: ROLUL PRINCIPAL ÎN DEZVOLTAREA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Mariana DOGA-MÎRZAC

Catedra Finanțe și Bănci

State policy in the field of accelerating economic development can be promoted via several factors, including the increase of investments flow. Reaching these objectives is possible only by creating a favorable climate for foreign and local investments, which includes in the first place the improvement of the legal framework.

Politica statului privind accelerarea dezvoltării economice a țării poate fi promovată prin mai mulți factori, inclusiv prin creșterea fluxului de investiții. Atingerea acestor scopuri este posibilă doar prin crearea unui climat favorabil pentru investiții (atât străine, cât și autohtone) care include, în primul rând, perfecționarea cadrului legislativ.

Investițiile străine directe reprezintă sursa favorită de capital, deoarece nu creează datorie pentru țara respectivă, iar ieșirile de capital pe care le generează (de exemplu, repatrierea profiturilor) depind de rezultatele economice ale întreprinderii, răspunzând atât interesului specific al investitorului, cât și al statului care încurajează creșterea economică. Pentru orice țară, cu atât mai mult pentru cele aflate în tranziție la economia de piață, cunoașterea liniilor principale de evoluție, a tendințelor fluxurilor de capital pe arena mondială are o importanță cu totul deosebită.

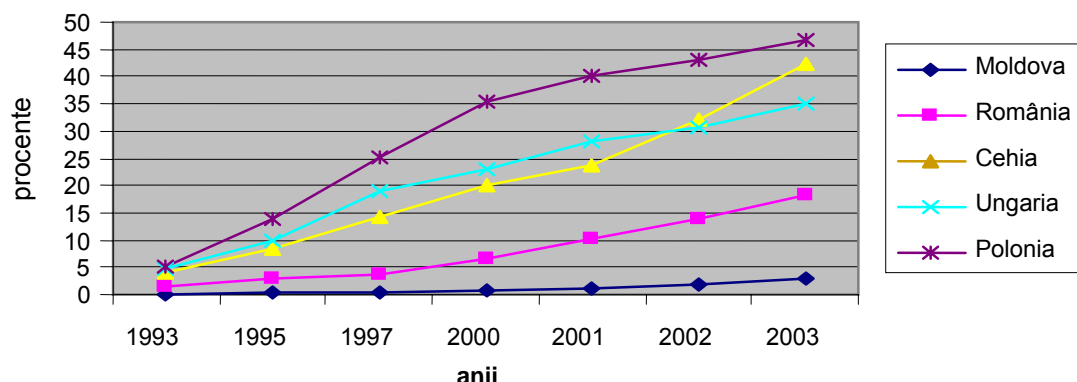

Fig.1. Dinamica investițiilor străine directe în Europa de Est.

O importanță deosebită pentru țările aflate în tranziție o are studiarea condițiilor de atractivitate a investitorilor străini. Atragerea investițiilor străine și extinderea spațiului de activitate a întreprinderilor depinde de următoarele condiții: de politica guvernamentală orientată spre susținerea și protejarea investitorilor străini; de stabilitatea socială și politică din țară; de stabilitatea legislativă în domeniul investițiilor străine; de atitudinea binevoitoare a administrației publice față de investitorii străini; de gradul de dezvoltare a infrastructurii de producție și sociale în localitățile unde funcționează întreprinderile; de existența forței de muncă și nivelul ei de calificare; de instituțiile financiar-bancare și impactul lor asupra funcționării eficiente a întreprinderilor; de sistemul fiscal și gradul de influență asupra extinderii activității întreprinderilor; de nivelul de trai și calitatea vieții. Aceste și alte condiții de atractivitate a investitorilor străini se află în proces de formare și necesită din partea organelor de decizie elaborarea unei politici investiționale pe termen lung, de atragere și stimulare a investițiilor străine directe și susținerea juridică a întreprinderilor.

Pornind de la aceste premise, politica de investiții străine se bazează pe trei principii fundamentale:

- 1) tratamentul național aplicat investitorilor străini;
- 2) accesul liber la diversele piețe și segmente din economie;
- 3) minimum de intervenție a Guvernului în activitatea investitorilor străini.

Întru executarea Programului de activitate a Guvernului, în special cu referință la intensificarea fluxului de investiții străine în Moldova și crearea unui climat investițional favorabil, au fost întreprinse un șir de măsuri. Astfel, au fost organizate seminare și forumuri cu prezentarea oportunităților investiționale ale Republicii Moldova, precum și prezentări ale climatului investițional și ale oportunităților de afaceri în cadrul vizitelor oamenilor de afaceri din străinătate, inclusiv din cadrul organizațiilor internaționale. A fost organizat Forul Investițional Moldo-Chinez și editată o broșură cu 56 proiecte investiționale din diverse sectoare ale economiei naționale. Au fost întreprinse acțiuni de prezentare a climatului investițional al Republicii Moldova altor țări, inclusiv Poloniei, României, Italiei, Ungariei, SUA, Elveției, Olandei, Greciei, Federației Ruse etc.

Pentru a informa operativ potențialii investitori despre ofertele investiționale, în cadrul Organizației de promovare a exportului a fost elaborată o bază de proiecte investiționale, care periodic se completează cu noi proiecte investiționale înaintate de companiile locale, indiferent de forma lor de proprietate. Toate proiectele sunt clasificate în funcție de domeniu.

În scopul stimulării și susținerii promovării reformelor și îmbunătățirii mediului investițional, dezvoltării continue a relațiilor în cadrul Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est, inclusiv în cadrul Programului „Carta Investițiilor”, Guvernul a creat Grupul de lucru pentru monitorizarea climatului investițional în republică.

În scopul îmbunătățirii climatului investițional, s-au purtat negocieri între Guvernul Republicii Moldova și un grup de companii din Azerbaidjan privind realizarea unui proiect investițional de mari proporții. Negocierile s-au finalizat cu semnarea Acordului investițional.

Printre cei mai mari investitori străini în economia Republicii Moldova sunt: compania spaniolă „Union Fenosa”, care a procurat cele trei rețele electrice și a investit în economia țării noastre peste 40 mln. \$; SA „Gazprom” din Federația Rusă, care deține 59,2 mln. \$ în capitalul statutar al societății mixte moldo-ruse „Moldova-Gaz”; compania germană „Sudzucker”, care a procurat acțiunile a patru fabrici de zahăr – din Alexandreni, Fălești, Dondușeni și Drochia; compania „LUKOIL” din Federația Rusă, care a investit în economia republicii cca 50 mln. \$ ș.a.

Creșterea continuă a volumului anual de investiții străine, alocate în economia națională, a condus și la creșterea ponderii investitorilor străini în formarea capitalului fix. În anii 2001 și 2002, rata de majorare reală a acestora a fost de 11% anual, în 2003 – de 7%. Tendința de creștere a volumului de investiții în capital fix s-a menținut și pe parcursul anului 2004, a cărui rată de creștere a atins 8% în raport cu anul 2003.

Majoritatea investițiilor în capitalul fix (circa 85% din total) provin din finanțarea mijloacelor întreprinderilor și din investițiile străine.

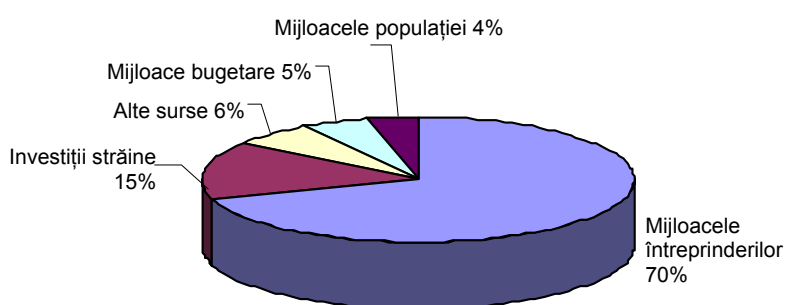

Fig.2. Structura investițiilor în capitalul fix, pe surse de finanțare în 2003.

Conform datelor statistice, la 1 ianuarie 2004 investițiile străine în economia națională, efectuate de întreprinderile cu capital străin din momentul înregistrării, au constituit 5382 mln. lei (436,5 mln.\$), inclusiv din care țările CSI – 842,8 mln.lei (68,3 mln.\$) sau 15,6% din total, restul – 4539,2 mln. lei (368,2 mln. \$) a fost investit de alte țări, inclusiv de Spania – 1172,2 mln. lei (95,1 mln. \$), sau 26% din volumul altor țări.

Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, stocul investițiilor străine directe la 1 octombrie 2004 a constituit 839,1 mln.\$.

În Figura (3) sunt expuși indicii investițiilor în capitalul fix.

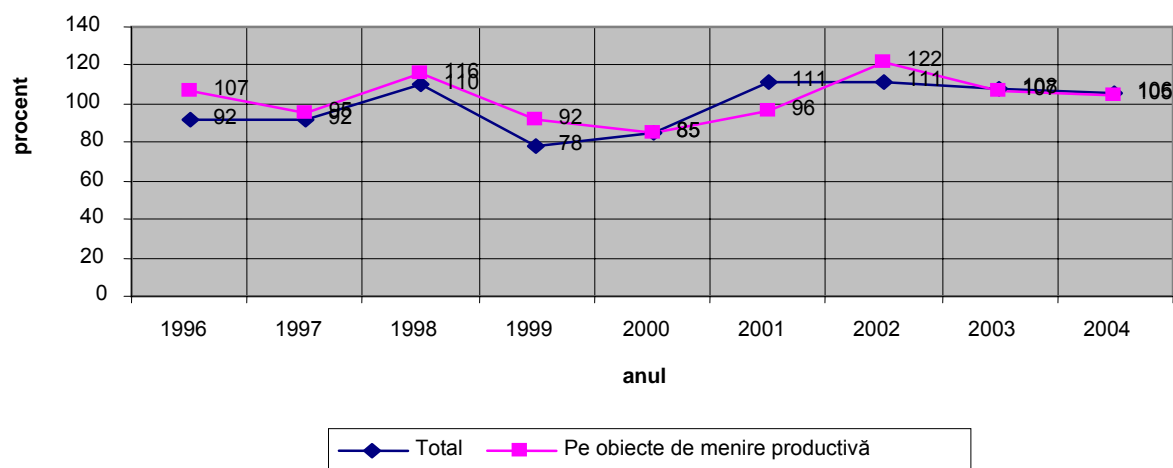

Fig.3. Indicii investițiilor în capitalul fix (anul precedent = 100).

Actualmente, activitatea investițională în republică este coordonată prin Strategia Investițională a Republicii Moldova, aprobată de Guvern.

Întru realizarea prevederilor Strategiei Investiționale, a fost elaborată și adoptată Legea privind investițiile în activitatea de întreprinzător, nr.81-XV din 18 martie 2004.

Pentru punerea în aplicare a legii vizate, au fost modificate unele acte legislative în vigoare, fapt ce acordă investitorilor unele facilități fiscale și vamale, inclusiv:

- scutirea de TVA a valorilor materiale ce contribuie la formarea sau majorarea capitalului statutar al agentului economic,
- scutirea de taxa vamală a valorilor materiale ce contribuie la formarea sau majorarea capitalului statutar al agentului economic,
- anumite scutiri de plata pe impozitul pe venit.

Toate cele expuse demonstrează că în Republica Moldova funcționează un cadru juridic favorabil pentru atragerea investițiilor străine în economia națională. Legislația cu privire la atragerea investițiilor străine în Republica Moldova oferă investitorilor străini condiții de activitate economică nu mai rele decât în alte țări aflate în tranziție spre economia de piață.

Ținând cont de reformele economice deja realizate, de cadrul legislativ existent ce reglementează activitatea economică, mediul economic creat în Republica Moldova nu este mai puțin favorabil decât cel al altor țări din Europa Centrală și de Est. În același timp, fluxurile de investiții străine directe în economia Republicii Moldova sunt mai reduse decât în alte țări din regiunea comună. Aceasta permite să concludem că mediul economic din Republica Moldova este încă insuficient cunoscut societăților transnaționale.

Bibliografie:

1. Bilanțul activității Guvernului Republicii Moldova întru realizarea Programului de activitate „Renașterea economiei – renașterea țării” în anii 2001-2004. - Chișinău, 2005.
2. Legea bugetului de stat pe anul 2004 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 2003. - Nr.243.
3. Cojuhari A., Bîrcă A. Structura și dinamica investițiilor străine directe în România și Republica Moldova. - Sibiu, 2000.
4. Ciornîi N. Investițiile – repera strategică a stopării declinului economic. - În: Tehnologii moderne: calitate, restructurare. Vol.5. - Chișinău: UTM, 2001.
5. Site-urile:
www.capmu.md;
www.procredit.md;
www.microfinance.md;
www.statistica.md.

Prezentat la 01.03.2007